Till
TCO
Magnus Lundberg

Remissyttrande

Datum
2025-06-09

Vår referens/våra referenser
Cecilia Arklid

Remissvar: Utökade möjligheter till registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter

Sammanfattning

Mot bakgrund av det ökade behovet av att skydda barn från radikalisering och rekrytering till kriminella nätverk beslutade Regeringskansliet våren 2024 att tillsätta en utredning som skulle utreda tre separata förslag:

1. **Förslag rörande skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet**

Utredningen föreslår bland annat:

- Den tidigare lagstiftade rätten till registerkontroll vid anställning inom skolväsendet utvidgas så att den omfattar *fler brott*. Belastningsregisterkontroll genomförs genom att den som erbjudits anställning måste visa upp ett registerutdrag från belastningsregistret. I belastningsregistret finns uppgift om man fått påföljd för ett brott (dom, strafföreläggande eller bot).

  De brott som enligt förslaget ska läggas till registerutdraget är grovt olaga tvång, människohandel, människoexploatering, olaga frihetsberövande, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, grovt barnfridsbrott, hedersförtryck, äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott, vilseledande till äktenskapresa, grovt olaga hot, grov utpressning, rån, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, grov allmänfarlig ödeläggelse, hets mot folkgrupp och grov hets mot folkgrupp. Utdraget ska också innehålla uppgifter om brott mot lagen om straff för vissa internationella brott och brott mot lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor. Därutöver ska utdraget också innehålla uppgifter om vissa brott mot vapenlagen, tillståndsplikten för explosiva varor enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor, lagen om straff för smuggling, narkotikastrafflagen, lagen om förbud mot vissa dopningsmedel samt alkohollagen.

- Kontrollen ska utöver belastningsregistret inkludera uppgifter från *misstankeregistret*. I misstankeregistret finns uppgift om man skäligen är misstänkt för ett brott. Enligt lagförslaget ska en kontroll göras både av belastningsregister och av misstankeregistret gällande brott där åtal har väckts. Utdraget

från misstankeregistret ska innehålla uppgift om samma brott som i belastningsregistret.

- Registerutdraget som visas får inte vara äldre än sex månader gammalt.
- Undantaget från att visa registerutdrag vid förnyad anställning hos samma arbetsgivare tas bort.
- Kontroller ska även omfatta den kommunala vuxenutbildningen (komvux).
- Det ska vara möjligt att göra belastningsregisterkontroller av redan anställda.

2. Förslag som rör belastningsregisterkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar

Bland annat föreslås:

- Den belastningsregisterkontroll som ska göras inför antagning till vissa högskoleutbildningar enligt tidigare förslag (se SOU 2021:83) ska omfatta fler brott.
- Den föreslagna belastningsregisterkontrollen ska omfatta även högskoleutbildningar som ges av enskilda utbildningsanordnare.

3. Förslag som rör ökade möjligheter att avskilja studenter och studerande i högskolan och yrkeshögskolan

Det ska införas en ny grund för avskiljande i högskolan och yrkeshögskolan avseende studenter och studerande som har varit föremål för disciplinära åtgärder.

Övergripande kommentarer

Unionens medlemmar berörs i viss mån av förslagen om utökad registerkontroll inför och under anställning inom utbildningsväsendet (första punkten).

Unionen framhåller att man är oroad över utvecklingen där allt fler arbetsgivare på arbetsmarknaden utför bakgrundskontroller inför anställning. Detta görs oftast genom att den presumtiva anställda på begäran av en tilltänkt arbetsgivare begär utdrag från belastningsregistret i eget namn och lämnar det till arbetsgivaren, alternativt genom att arbetsgivaren vänder sig till bakgrundkontrollföretag som förfogar över stora mängder personuppgifter, lagligheten av detta ifrågasätts särskilt. Den ökade omfattningen av bakgrundskontroller har enligt Unionen inte vägts upp med ett ändamålsenligt skydd för den personliga integriteten i arbetslivet.

Unionen efterfrågar en tydlig och rättssäker intresseavvägning i lag mellan å ena sidan arbetsgivares befogade intresse att under vissa omständigheter övervaka och kontrollera och å andra sidan presumtiva anställda och arbetstagares rätt till skydd för sin personliga integritet. Unionen anser att en reglering bör innefatta ett förbud

för arbetsgivare att utan stöd i lag kräva att arbetssökande, presumtiva anställda och arbetstagare ska uppvisa eget utdrag från belastningsregistret.

Unionen ser att det finns situationer och arbetsplatser där uppgifter om lagöverträdelser måste behandlas. Vid en intresseavvägning väger rätten till den personliga integriteten tung. Unionen utesluter emellertid inte att arbetsgivaren vid vissa utsatta arbetsplatser har ett övervägande intresse av registerkontroll, däribland inom utbildningsväsendet.

Det är emellertid stor skillnad mellan krav på registerkontroll *inför* anställning och krav på registerkontroll *under* pågående anställning. En arbetssökande kan välja att avbryta ett rekryteringsförfarande, medan en redan anställd inte kan välja att avstå kontrollen utan att behöva säga upp sig. En kontroll under pågående anställning är därför betydligt mer ingripande för individen och intrånget i den personliga integriteten är större.

Synpunkter på förslag

- Unionen tillstyrker förslaget att belastningsregisterkontrollen vid anställning inom skolväsendet utvidgas så att den även omfattar fler brott.

- Unionen avstyrker förslaget om kontroll i misstankeregistret då Unionen bedömer att förslaget står i strid med att man har rätt att betraktas som oskyldig fram till att skuld lagligen har fastställts (artikel 6.2 EKMR).

- Unionen avstyrker förslaget om rätt till registerkontroll under pågående anställning. Precis som utredningen för fram saknas tillräckliga skäl för att införa en sådan kontroll. Förslaget utgör en oproportionerlig inskränkning av skyddet för den personliga integriteten.

Unionen har i övrigt inga synpunkter på förslaget.

Peter Hellberg, Förbundsordförande, Unionen